

Inspirationsföreläsning
Heldagslärande ur ett
elevhälsoperspektiv
Helsingborg
den 14 juni 2022

Susanne Aspling Utvecklingslärare för fritidshem genom elevhälsan
Petra Wennerberg Speciallärare i matematik

Agenda den 14/6 2022

- Välkomna
- Vilka är vi
- Bakgrund
- Utvecklingsarbete på Bandhagens skola
- Goda exempel

Vilka är vi?

Susanne

- Utvecklingslärare för fritidshem, genom elevhälsan
- Central samordnare för fritidshem och öppen fritidsverksamhet i Stockholms stad
- Nätverksledare för ett av Stockholms Nätverk för fritidshem
- Utvecklingsansvarig för fritidshem och fritidsklubb
- Grundlärare mot fritidshem

Petra

- Speciallärare i matematik
 - Magisterexamen i specialpedagogik
 - Förstelärare – Handlingsplan i ma/sv, kollegialt lärande och lärmiljö
 - Grundskollärare åk 1-7
-

Bandhagens skola

- F-6 skola grundskola och grundsärskola
- Ca 530 elever
- Ca 110 personal
- 6 fritidshem och en öppen fritidsverksamhet
- Förberedelseklass
- Modersmålsundervisning i 44 olika språk

Elevhälsan är hela skolan

Kompetenser i elevhälsoteamet

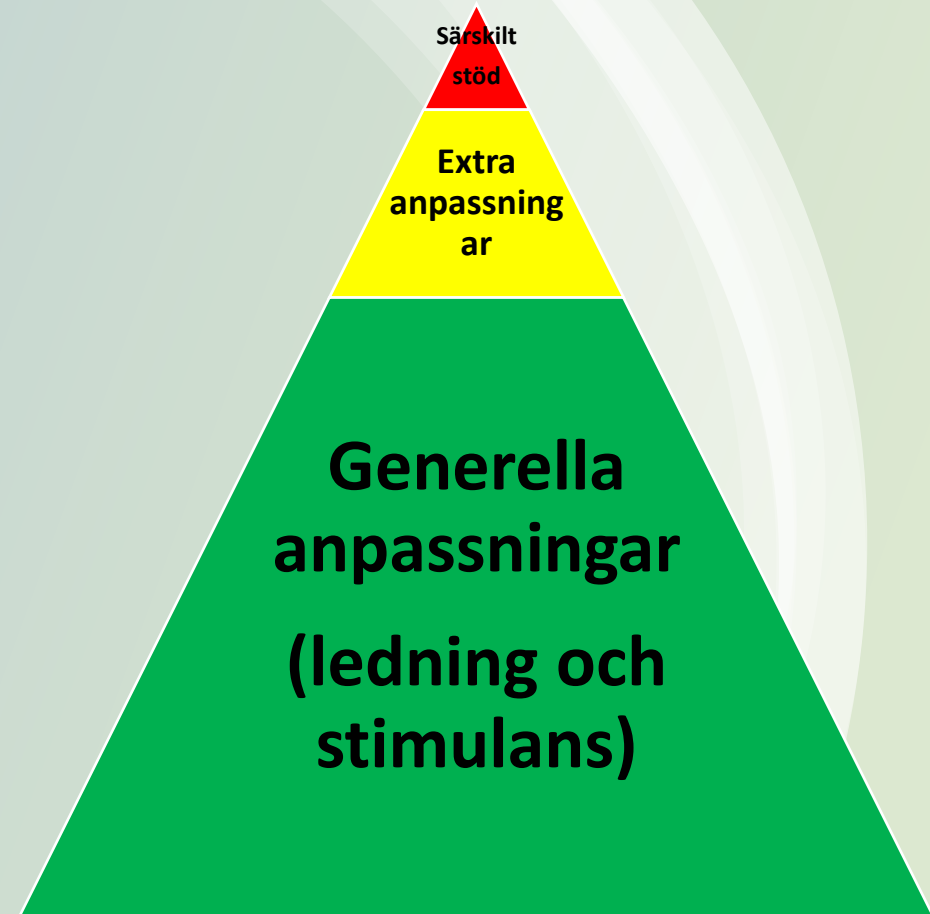
- Rektor och bitr. rektorer
- Speciallärare
- Skolsköterska
- Skolkurator
- Socialpedagoger
- Utvecklingslärare för fritidshem
- Specialpedagog
- Tillgång till skolläkare, psykolog

Bakgrund

- 2017 Specialpedagogiskt team
- Inventering av elevers behov
- Pedagogisk elevhälsa
- Anpassningar på grupp- och individnivå
- 2018-2019 Skolans arbete kring tillgänglig lärmiljö
- 2020 Riktat stöd för fritidshem
- 2021 Kartläggning av alla fritidshem
- 2022 Tillgänglig lärmiljö i ett heldagslärande

Stödnivåer

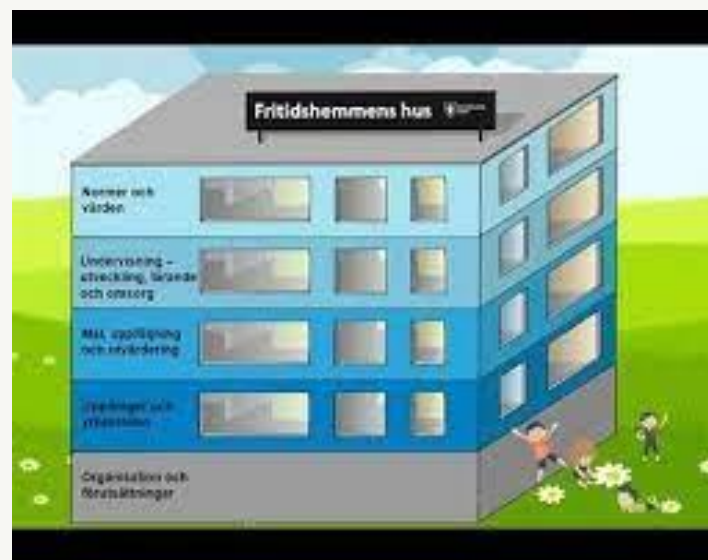

- **Centralt stöd för Stockholms stads fritidshem - projekt 2016-2020**

- Nätverk för fritidshem, 7 grundskolorområden ca, 15-25 skolor.
- Digitalt stöd "Fritidshemmens hus" Goda exempel.
- Riktat stöd på beställning av grundskolechef och rektor.
- Övriga åtaganden som samarbete med lärosäten, föreläsningar och studiebesök etc.

Skolverkets modell för systematiskt kvalitetsarbete

Fritidshemmens hus

Utvecklingslärare för fritidshem genom elevhälsan på Bandhagens skola.

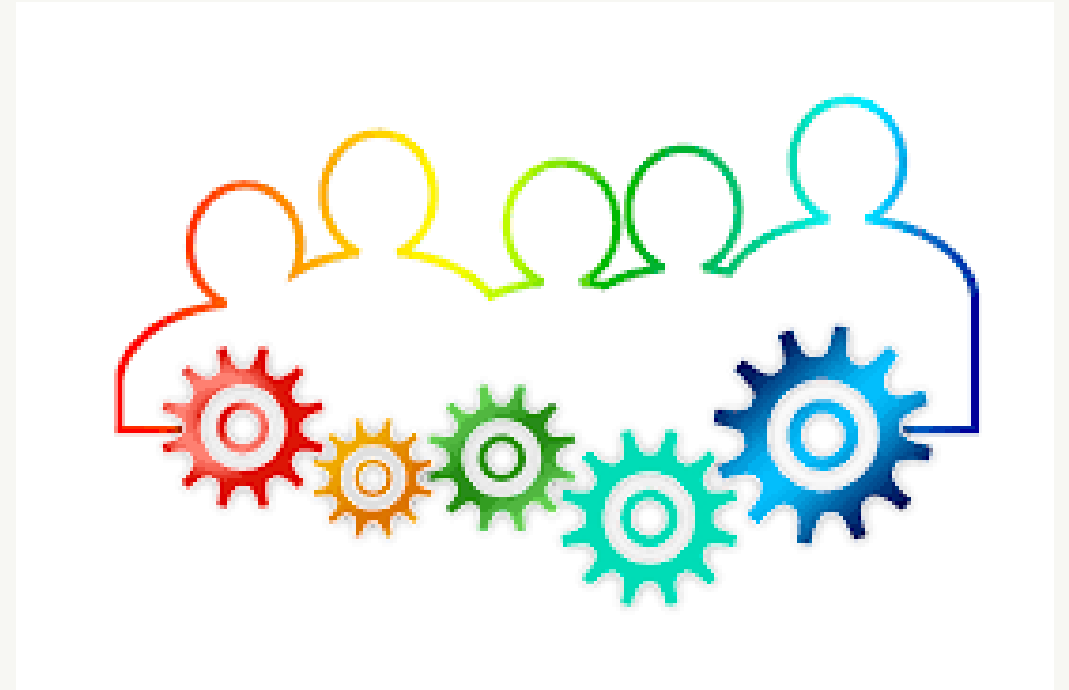
- **Handlingsplan** för utvecklingsarbete av fritidshemmens uppdrag i en skolsamverkan på Bandhagens skola med start höstterminen 2020.
- **Elevhälsoplan** Utvecklingslärare – samverkanskompetens fritidshem/skola.
- **Uppdragsbeskrivning**

Uppdraget utifrån elevhälsan

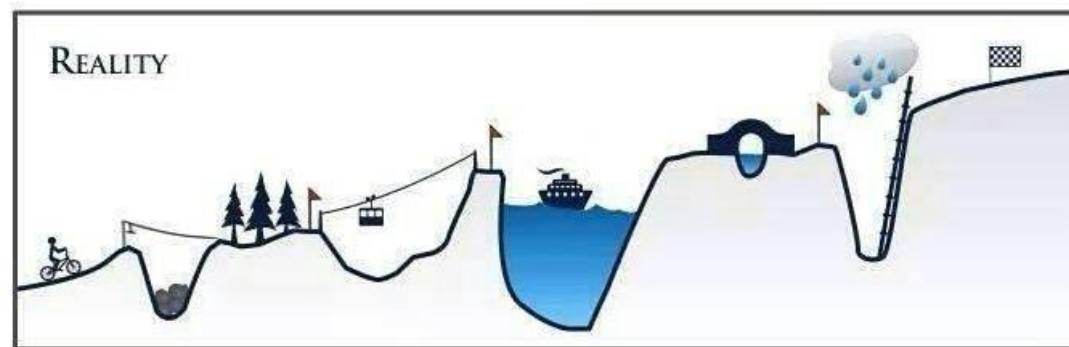
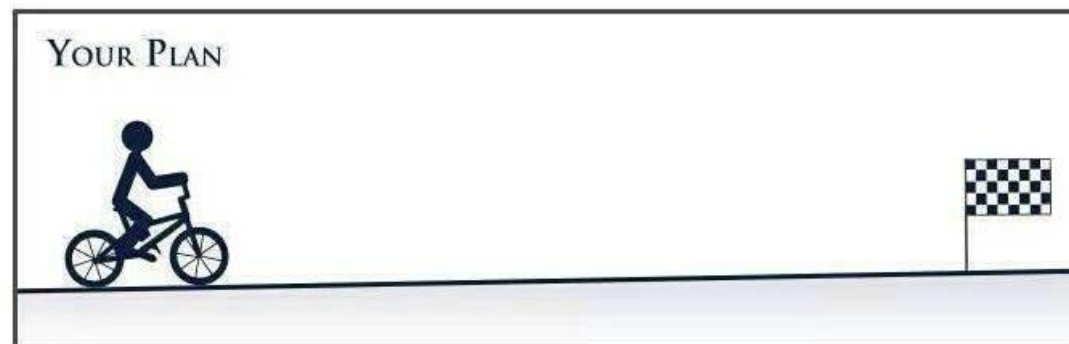
- Handleda och sprida fritidshemmets uppdrag i en samverkan mellan olika professioner.
- Handleda för anpassningar utifrån ett fritidspedagogiskt perspektiv (upplevelsebaserat, situationsstyrt och grupporienterat synsätt).
- Samverkan kring dagliga övergångar samt stadieövergångar.
- Samplaneringar/ Pedagogisk elevhälsa.
- PUG – Pedagogisk utvecklingsgrupp.

Diskutera/ fundera:

- Hur ser elevhälsan ut hos er?
- Hur är fritidshemmen representerade?

Goda exempel

Samplaneringar

Formen för samplaneringar

Vilka funktioner är med?

Samplaneringar – hela årskursen

- Klasslärare/ fritidshemslärare
- Utvecklingslärare fritidshem
- Speciallärare, vid behov socialpedagoger

Samplaneringar - Klassvis

- Klasslärare/ fritidshemslärare
- Vid behov stöd av spec och socialpedagoger

Pedagogisk elevhälsa – hela årskursen

- Klasslärare/ fritidshemslärare
- Speciallärare, socialpedagoger
- Utvecklingslärare fritidshem

Pedagogisk elevhälsa

- Strukturerad samtalsform kring anpassningar
- Reflektion med kollegor
- Klasslärare, fritidshemslärare, speciallärare, socialpedagog och utvecklingslärare mot fritidshem
- Fokus på vad pedagoger kan påverka vad gäller lärmiljön

Pedagogisk elevhälsa

Förberedelser inför arbetslagets pedagogiska elevhälsa:

- Mentor/annan pedagog förbereder att en elev ska tas upp genom att anmäla på blanketten *Pedagogisk elevhälsa*. Till mötet tar mentor/annan pedagog med sig dokumenterade extra anpassningar.

Under den pedagogiska elevhälsan:

Samtalsledaren håller i den pedagogiska elevhälsan i form av ett reflekterande team, ansvarar för dagordningen och strukturen på mötet. Samtalsledaren utser en sekreterare som antecknar de förslag på anpassningar som arbetslaget föreslår.

Så här går ett **reflekterande team** kring en elev till:

1. Personen som lyfter ärendet ger en kort beskrivning av bekymren/oron, samt berättar om eventuella diagnoser, extra anpassningar m.m.
2. Samtalsledaren ställer frågor till personen som lyfter ärendet:
 - Vilka extra anpassningar finns kring eleven i nuläget och hur fungerar de?
 - Vad säger eleven själv?
 - Vad tänker du att vi vill att eleven ska klara?
3. Samtalsledaren bjuder in arbetslaget till att ställa frågor kring ärendet. Gå ett varv runt så att alla får chans att ställa frågor eller komplettera med information kring eleven. Om det finns fler frågor fördelar samtalsledaren ordet.
Förslag på frågor kan hittas i dokumentet *Arbetslagets stödfrågor i ett reflekterande team*.

Arbetslaget reflekterar sen tillsammans för att finna lösningar. Gå även här ett varv runt. Sekreteraren antecknar de förslag som kommer upp.

4. Sekreteraren läser upp förslagen. Samtalsledaren frågar sedan personen som lyft ärendet:
 - Vilka lösningar och förslag upplever du som genomförbara?
 - Vem gör vad och när?

Ärendeägaren antecknar de åtgärder/beslut som tas på blanketten *Pedagogisk elevhälsa*.

5. Samtalsledaren frågar arbetslaget om de anser att detta är ett EHT-ärende? Om ja, mentor/annan pedagog lyfter eleven på EHT genom att fylla i blanketten *Konsultation EHT* och lämnar den i elevhälsoteamets postfack.

Samtalsledaren behåller originalet och en kopia ges till den som lyft ärendet.

Matematiksamverkan i förskoleklass

Matematiksamverkan i förskoleklass

Speciallärare, fritidshemspersonal och lärare

- *Hitta matematiken – Kartläggningsmaterial i matematiskt tänkande i förskoleklass* som tar sin utgångspunkt i *Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* (Skolverket)
- Praktisk handledning av speciallärare till fritidshemspersonal i halvklass.
- Specialläraren ansvarar för grovplanering samt klassplanering.
- Samsyn kring matematiska begrepp. Möjlighet att tillsammans använda och reflektera över begrepp och dess innebörd i konkreta situationer.
- Utveckla resonemangs- och kommunikationsförmåga samt matematiskt tänkande.

Exempel

Förskoleklass A är indelad i **röd** och **blå** grupp

Vecka 1

Tisdag

- **Personal:** Speciallärare och fritidshemspersonal
- **Grupp:** **Röd**
- **Område:** Mönster

Fritidshemstid: Speciallärare och fritidshemspersonal gör uppgift "Hemliga halsbandet"

Torsdag

- **Personal:** Fritidshemspersonal
- **Grupp:** **Blå**
- **Område:** Mönster (tisdagens lektion)

Vecka 2

Tisdag

- **Personal:** Speciallärare och fritidshemspersonal
- **Grupp:** **Blå**
- **Område:** Mönster

Fritidshemstid: Speciallärare och fritidshemspersonal gör uppgift "Hemliga halsbandet" (fortsättning)

Torsdag

- **Personal:** Fritidshemspersonal
- **Grupp:** **Röd**
- **Område:** Mönster (tisdagens lektion)

Exempel på planeringar

		Uppgift/sida	Vad vi tränar	Övrigt
				
Aktivitet Mönster	Tema 1	<ul style="list-style-type: none"> C- s 49 C1- s 50 C3- s 52 <ul style="list-style-type: none"> C5- s 54-55 (Fritids) <p>- S. 55-57 <i>Spel och lekar</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Rörelselek, introduktion kring mönster Förklara regeln för mönster, bygga vidare på andras mönster. Lägga, beskriva och rita sina egna mönster. Vad är det som upprepas? Vad är delen? Hur många olika bitar finns i delen? Hemliga halsbandet <ul style="list-style-type: none"> Vad ska bort? - Motivera sina val, strukturera sitt tänkande, förklara så andra förstår. Sudoku – logiskt tänkande och resonemang. 	<p>Använd orden: sortering, mönster, delen, olika-lika</p> <p>Eleverna får träna på att beskriva mönster med ord.</p> <p>Att det är en regelbunden upprepning.</p>
Aktivitet Tärnings- spel	Tema 2 Tema 3	<ul style="list-style-type: none"> Kalle Anka s 44, 47 A1 s 63 A3 s 64 A4 s 96 A8 s 100 A9 s 101 B s 66 B1 s 67-69 <ul style="list-style-type: none"> B3 s70 B2 s 69 B4 s 71-72 C s 75 C1 s 76 C2 s 77 C3 s 78-79 (Fritids) <p>- S. 84-87 <i>Spel och lekar</i> - Olika tärningsspel - S. 160-161 <i>Gör en kulrad</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Räkneramsa (Ett räkneord motsvaras av en pekning) Hur många? Tärningen, uppfatta antal. Femman på tärningen. Vi undersöker tärningsmönster, känna igen talen på tärningen. Vi föreställer oss tärningsmönstret 1-6. Samtal om fler, färre och skillnad. Fler än och färre än (förståelse för addition och subtraktion och sambandet där emellan) Uppskatta om det är fler eller färre Skillnad Ett mer, ett mindre (talens ordning i räkneramsan, talens grannar) Lika många, räkna nedåt Lika många, Resonera, se skillnad Flytta mellan mängder (återkopplar till fler, färre, skillnad) Uppskatta och jämföra mängder utomhus (uppskatta, skillnad, antal) <ul style="list-style-type: none"> Eleverna tränar på ett räkneord – ett steg. Ex. Fia med knuff. Tvåfärgad kulrad ordnad i femgrupper med antal elever i gruppen. En stor för klassen samt eleverna gör egna. 	<p>Begrepp: Vilket tal kommer före – efter, ett mer – ett mindre Fler – färre Skillnad (begreppet tar ofta lång tid att utveckla förståelse för, behöver tränas mycket) Lika många</p>

Vecka	FC	Fritids (Tis kl 13.15-14)
4 Gr 1	<ul style="list-style-type: none"> C- s 49 Mönster C1- s 50 C2- s 51 <p>Vad är det som upprepas? Vad är delen? Hur många olika bitar finns i delen?</p>	
5 Gr 2	<p>Material: Stor rutat papper, färgpennor, olika plockisar</p> <p>Repetera vad mönster är.</p> <ul style="list-style-type: none"> Välj 2-3 färger, rita på rutat papper 5 olika mönster. Vad ska bort? (s.55) - Motivera sina val, strukturera sitt tänkande, förklara så andra förstår. Sudoku (s.56) <p>Material: Stor rutat papper, färgpennor, små lådor med 4-5 saker i varje, sudokomall 3x3 och 4x4</p>	<p>S 55-57 <i>Spel och lekar</i> Göra mönster på olika sätt utomhus</p>
6 Gr 1	<ul style="list-style-type: none"> Räkneramsa s 63 A1 s 63 Hur många? A3 s 64 Tärningen A4 s 96 S:an på tärningen <p>Rita tärningsbild och skriv siffran (uppkopierade rutor) Sudoku (s.56)</p> <p>Material: Stor tärning, uppkopierade rutor 7 mellanstora tärningar, papper, olika plockisar</p>	<p>S 55-57 <i>Spel och lekar</i> Göra mönster på olika sätt utomhus Olika tärningsspel där de tränar på att flytta sin spelpläs så många steg som tärningen visar. Räkna högt.</p> <p>C5 s 54-55 Hemliga halsbandet Vi arbetar med ca 10 elever på fritids på tisdag kl 13.15-14 med det Hemliga halsbandet.</p>
7		Vi gör klart det Hemliga halsbandet med eleverna på tisdag kl 13.15-14
8 Gr 2	<ul style="list-style-type: none"> Räkneramsa s 63 A8 s 100 Vi undersöker tärningen. A9 s 101 tärningsmönster <p>Tärningsspel (ex Fia med knuff, Vem hinner först till köttbullarna)</p> <p>Material: Stor tärning, 6 mellanstora tärningar, olika tärningsspel</p>	<p>S 55-57 <i>Spel och lekar</i> Olika tärningsspel där eleverna tränar att flytta antal steg som tärningen visar (och inte börjar räkna på den plats de står). Använda tärningen för olika uppgifter, ex hoppa så många steg som tärningen visar...</p>
10 Gr 1	<ul style="list-style-type: none"> Räkneramsa s 67 Kalle Anka B s 66 Samtal om fler, färre och skillnad. B1 s 67 Fler än och färre än (förståelse för addition och subtraktion och sambandet där emellan) S 84 Kortspel "Vem har fler" <p>Material: Olika plockisar, låda med lock, kortlekar</p>	<p>Tis kl 13.15-14: Hemliga halsbandet. Tidningen Lära kommer</p> <p>Olika tärningsspel S 84-87 <i>Spel och lekar</i></p>

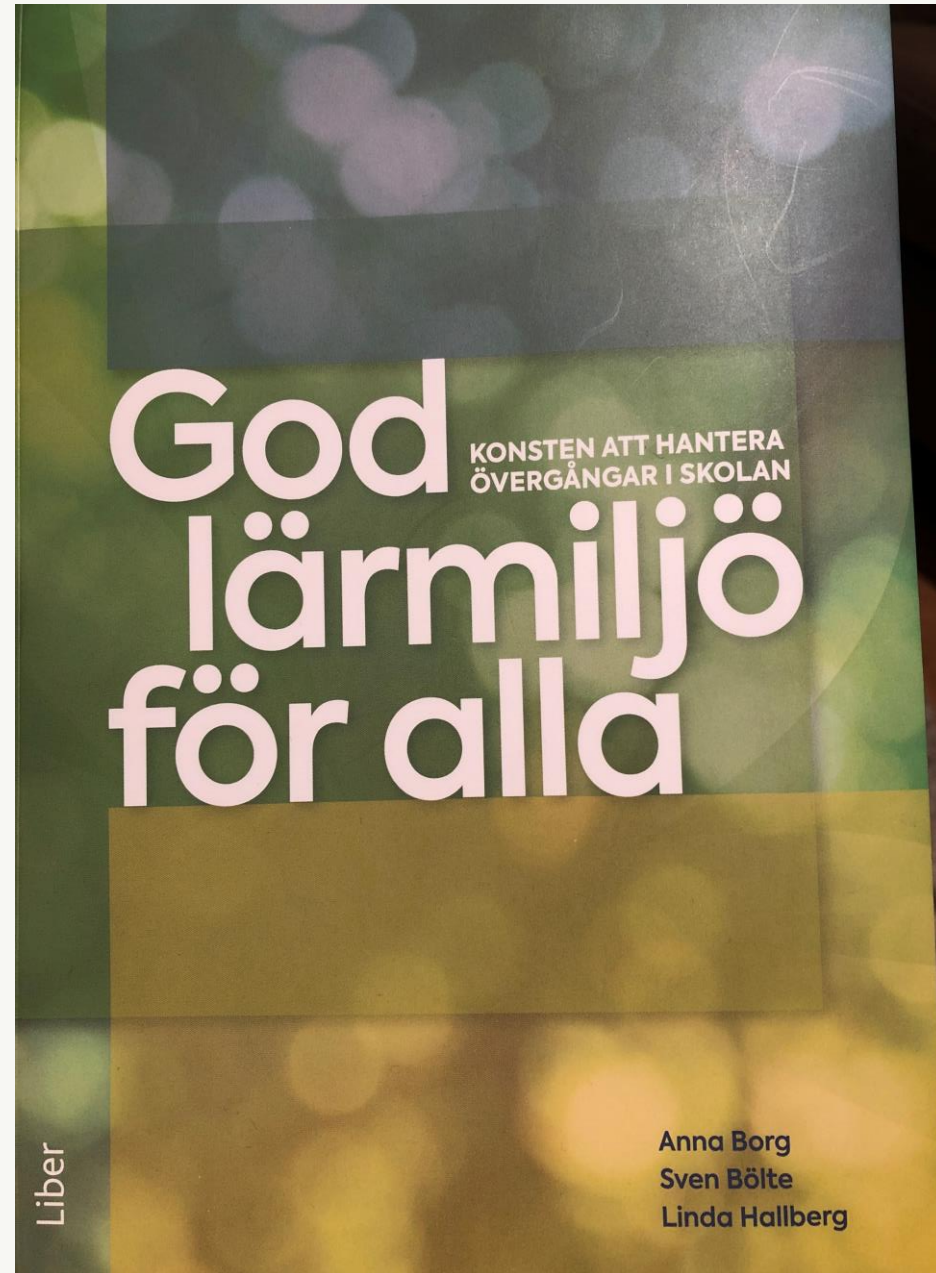

Matteklubben

Mönster

**Samverkanskvällar -
Övergångar**
Kompetensutveckling för
alla på skolan

Var är vi? Nuläge

- Vilka övergångar har vi idag?
- Vilka övergångar kan vi planera mer för?
- Vilka övergångar är svårare att planera och varför?
- Diskutera ett konkret samverkansförslag som er grupp skulle kunna utföra med era elever.

Tänk på!

- ✓ **Lärmiljö och dokumentation kan vara utvecklande.**
- ✓ **Inkludera alla elever utifrån deras förutsättningar och behov.**
- ✓ **Ha alltid ett professionellt förhållningssätt gentemot elever, kollegor, uppdraget och vårdnadshavare.**

Var ska vi? Mål

- Var vill vi vara på Bandhagens skola för att vara den bästa skolan för våra elever.

Tänk på!

- ✓ **Titta på kartläggningen från förgående tillfälle kring övergångar och diskutera önskat läge.**
- ✓ **Utgå från elevernas behov, intressen och initiativ.**

Hur blev det? Utvärdering

- Hur vet vi att vi nått det uppsatta målet?
- Vad har fungerat bra och mindre bra i genomförandet? (Jämför, tolka och förklara)
- Varför blev det som det blev och hur vet vi det?
- Vad uttrycker eleverna?

Tänk på!

- ✓ **Använd och granska den dokumentation som finns.**
- ✓ **Värdera om aktiviteterna har bidragit till att elevernas förmåga har utvecklats.**
- ✓ **För att få samsyn krävs gemensam reflektion.**

Hur gör vi? Metod

- Skapa en rutin för övergången.
- Vilka rutiner kan vi skapa för en trygg övergång
- Hur ser vi till att eleverna är delaktiga i och har inflytande i planeringen för övergången?
- Hur dokumenterar vi och följer upp arbetet?

Tänk på!

- ✓ **Checklista, årshjul, handlingsplan.**
- ✓ **Synliggöra rutinerna för övergången.**
- ✓ **Det finns olika metoder för uppföljning tex. observationer, enkäter, intervjuer, samtal, film, bild.**

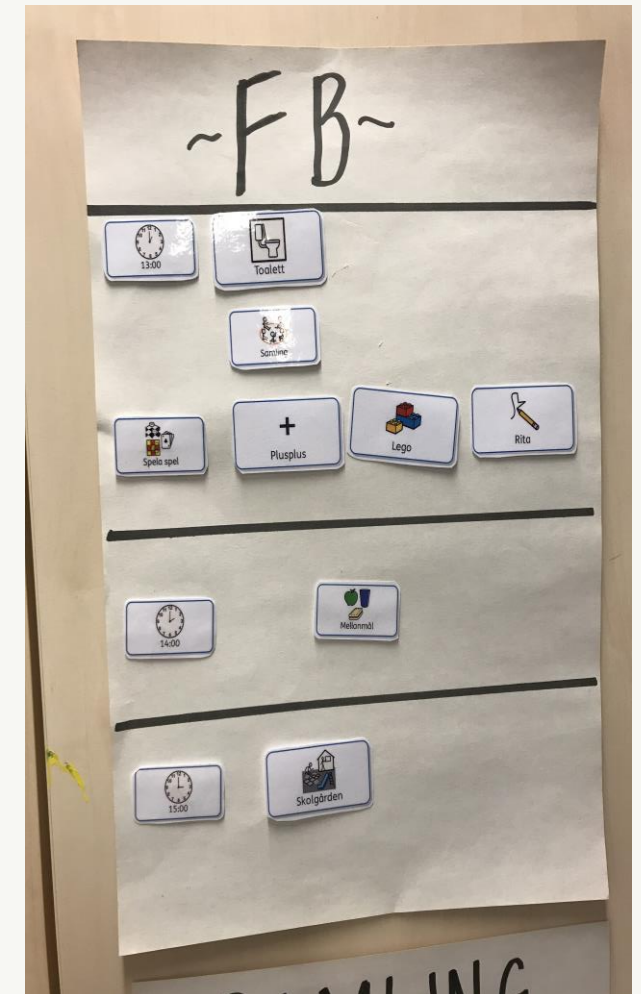

Bandhagsmodellen
och
Bandhagslektionen

Alla är med utifrån sina förutsättningar

- Eleverna har fasta platser och sätter sig i en ring på mattan.
- De elever som behöver anpassningar i samlingen sitter på annan plats med kompensatoriskt stöd vid behov.
- Pedagogerna går tydligt igenom vad som ska hända på em. med hjälp av bildstöd.

Nästa steg för Bandhagens skola

- Omorganisation årskursvis ht-22.
- KSBS – Kommunal samverkan för bästa skola.
- Samplaneringarna blir arbetslagsmöten med fortsatt pedagogisk elevhälsa.
- Implementera övergångarna över alla stadier.
- Fortsätta att utveckla vårt arbete kring generella/extra anpassningar.

Tack för att ni har lyssnat!

Är ni intresserade av

- Organisation
- Systematiskt kvalitetsarbete
- Samverkan mellan olika professioner
- Kompetensutveckling
- Specialpedagogiskt stöd i ett heldagslärande

Hör av dig till oss:

petra.wennerberg@edu.stockholm.se

susanne.aspling@edu.stockholm.se

"Det har jag aldrig
provat tidigare,
så det klarar jag
helt säkert."